

Poslednji in izdajatelj Okrajni odbor SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izdaja vsak petek. — Odgovorni urednik: Tona Gočnik. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Pošta predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu: 616-T-181. — Letna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 125 din. — Tiska tiskarna Slovenskega poročevalca v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Ljudski poslanci so lahko ponosni na ustvarjeno delo Ljudske skupščine FLRJ

Ljudska skupščina FLRJ je končala svoje delo — Sprejete ti so novi zakoni — Edvard Kardelj o priporočilu o imenovanju krajev — Aleš Bebler o italijanskih četah na naši meji

Po 3 in pol letnem plodnem delu se je Ljudska skupščina 10. septembra razšla, še prej pa je izdala svoj zadnji odlok — odlok o svojem razpustu. Na zadnjem zasedanju je Ljudska skupščina sprejela dva izredno važna zakona, ki utrjujejo demokracijo našega javnega življenja, krepijo zakonitost in zaščito državljanov v svobodi in izpolnjujejo našo zakonodajo: zakon o pravicah in dolžnostih, volitvah in odločitvah ljudskih poslancev in novi zakon o kazenskem postopku. Ljudska skupščina FLRJ, izvoljena 1. 1950, je izpolnila svojo nalogo in se razšla, hkrati pa je Zvezi izvršni svet razpisal vo. Hlve za novo Ljudsko skupščino, to je za Zvezi svet in Svet proizvajalcev Ljudske skupščine FLRJ, ki bodo 22. novembra t. l. Povzemamo najvažnejše misli iz govorov podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, Moše Pijade, podsekretarja državnega sekretariata za zunanje zadeve dr. Aleša Beblerja in govora ljudskega poslanca Edvarda Kardelja.

Moša Pijade je poudaril, da je družbeni razvoj zadnjih let, v katerem smo gradili naš socialistični red, v celoti potrdil, da z graditvijo socialistične demokracije raste tudi zavest državljanov po vrednosti njihove osebnosti in njihovih človeških pravic. Govorec o novem družbenem redu, kjer neposredni proizvajalci sami upravljajo podjetja, v katerih delajo, je Moša Pijade naglasil, da raste s tem tudi njihov odpor proti slehernemu dejanju, ki bi rušilo graditev socialističnega reda. V zvezi s tem pa tudi proti vsakemu delovanju bl. rokratske samovolje in kršitve zakonitosti. Ko je Moša Pijade govoril o novem kazenskem zakoniku, je poudaril, da daje ta zakonik sodiščem še pomembnejšo vlogo, zato se je treba še bolj boriti za zakonitost in strogo zahtevati od sodišč, da se držve zakonov in da so neodvisna. To pa nikakor ne pomeni, da bi smela sodišča delati izven socialističnega reda, in kot da ni ena njihovih osnovnih nalog prav zaščita tega reda, ki mora biti v vsoti sodnika prav tako vodilna nit, kot zaščita pravic in svobode državljanov. Novi zakonik o kazenskem postopku je velik korak naprej v našem pravnem življenju in iz raz demokracije in humanosti.

Novi zakon nudi vsa jamstva za zaščito pravic in svobod državljanov, zagotavlja popolno udržiteljnost in izraza zahteve tiste stopnje družbenega razvoja, na kateri smo danes. Govor dr. Aleša Beblerja nas seznani z ukrepi, ki jih je naša država podvela ob najnovejših italijanskih izjavah. O obvestilih sekretariata za zunanje zadeve se italijanske čete, ki so se v zadnjem času razporedile vzdolž naše meje, še niso vrnile v svoje prejšnje garnizije. Izredni ukrepi vojaškega značaja italijanske vojske so torej še vedno veljavni. Ne glede na korake, ki bi jih lahko sprožili bodoči položaji, pa bo Jugoslavija s svojim trdnim ter hkrati mirnim in dostojanstvenim stališčem znala šteti Ljudske interese.

Ljudski poslanci so toplo pozdravili tudi Edvarda Kardelja. V govoru je izrazil prepričanje, da se je v našem vsakodnevnem življenju že preveč ustalila navada imenovanja podjetja in celo trgovine po številkah političnih voditeljev. To se je dogajalo pogosto brez vednosti prizadejanih ljudi ali celo proti njihovi volji. Težnja revolucionarnih množic je sicer šla za tem, da bi se predstavila revolucija s takim preimenovanjem. Ta navada pa je postala na današnji stopnji političnega življenja neokusna, politično nepotrebna, da celo škodljiva. Zato je treba prenehati z vsakim neupravičenim imenovanjem ustanov po živih ljudeh. Razen tega bi bilo treba ta imena odstraniti s tovarn, zadrug, podjetij in z mestnih ulic ter mest. Edino ime tovarniš Tita naj ostane zapisano na ulicah naših mest ter na naših tovarnih in ustanovah. Tu ne gre samo zato, je poudaril tovarš Kardelj, da počastimo zaslug tovarni Tita za socialistično revolucijo in za neodvisnost naših narodov. Ime tovarniš Tita je kot simbol v nerazdružljivi zvezi z našo revolucijo tako v dobi narodnoosvobodilne borbe kot v dobi našega boja proti Vzhodu in proti blokiranju doma.

Govor tovarniš Edvarda Kardelja so sprejeli vsi poslanci z dolgotrajnim ploskanjem. Skupščina je soglasno sprejela priporočilo ljudskemu odboru, naj preneha imenovati mesta, kraje, ulice, trgovine, gospodarske organizacije, ustanove itd. po živih voditeljih in naj sedanja

imena izpremenijo, pri čemer naj se poslužijo imen in nazivov, ki ustrezajo namenom, katerim služijo. Za imenovanje po tovarni Titu je potrebna predhodna odobritev Izvršnega sveta v zvezi s postopkom, ki ga določil Izvršni svet. Ljudska skupščina in njeni člani so izpolnili svojo dolžnost in s svojim delom storili velik korak k nadaljnjemu svobodnemu socialističnemu razvoju naše države. Z odlokom zveznega izvršnega sveta so razpisane volitve v Zvezi svet za 22. november, v Svet proizvajalcev pa od 22. do 28. novembra.

Ali bo LIP v Ribnici priznalo občanom Potoka del dobička?

Zadnja delitev dobička pri Lesno industrijskem podjetju Ribnica (dobiček je znašal okrog 150 milijonov dinarjev) v letu 1952 je vse prebivalce in delavce v Lesnem potoku vznemirila. Zakaj? Kaj je imata skupnega LIP iz Ribnice in Lesni potok?

Pod lastništvo ribniškega Lesno industrijskega podjetja je spadala žaga v Lesnem potoku vse od osvoboditve do maja letos. Pravno stanje lastništva žage sicer še ni dokončno rešeno, vendar je njen najverjetnejši dedič občinski ljudski odbor Lesni potok. Zato so že od maja letos brez plačevanja najemnine upravljali. Žaga je vsa povojna leta zaposlevala okrog 50 delavcev iz okolice Lesnega potoka in iz kraja samega. Od leta 1949 do danes je zrezala 30 tisoč kubičnih metrov desk. To delo so opravili žagarji — Potočani. Prav tako je velika zasluga 200 delavcev s področja Lesnega potoka, ki so delali stalno pri Lesnem industrijskem podjetju, da je imelo to podjetje tako visok dobiček.

Odobren je 50 % popust na železnici za proslavo XV. brigade v Metliki

Glavna direkcija Jugoslovanske železnice je odobrila 50-odstotni popust na vseh potniških in brzih vlakih v FLRJ do postaje Metlike in nazaj v času od 17. do 23. septembra 1953. Vsak, kdor se bo udeležil slavnosti XV. brigade, naj kupi na odhodni postaji obrazec K-13 ter celo karto do Metlike, ki bo veljala kot brezplačen povratek s potrjenim obrazcem K-13 o udeležbi proslave XV. brigade.

Podprimo podeželsko mladino pri njenem izobraževanju!

Z 10. septembrom vstopamo v novo šolsko leto. Mladina iz podeželja se zgrinja v mesto, da bi se spopadla s knjigami in v šolah vsrkavala izobražbo. Toda volja po čim obsejnejšem znanju sama se ni dovolj! Podeželska mladina potrebuje v kraju solana stanovanje, a predvsem izdatno hrano. Mladini, ki se izobražuje v Novem mestu, jo daje Dijaška kuhinja v prostorih osnovne šole. Tu se hranijo otroci iz podeželja in otroci socialno šibkih staršev. Pogosto se dogodi, da starši ne morejo plačati hranarine in tako jedo nekateri otroci dnevno samo enkrat, da se lahko izobražijo. Da bi to preprečili in da bi se mladina lažje učila in razvijala,

VABIMO

vse prijatelje mladine, masovne organizacije, šolska vodstva in vse kmetijske zadruge, da socialno ogroženi mladini pomagajo.

Upravni odbor kuhinje je na seji sklenil, da bo organiziral na vsem področju novomeškega okraja nabiralno akcijo za vse podeželske priidelke: krompir, zelenjavo, repo, čebulo, česen, korenje, kolerabo, koruzo, jesprenj, kašo, fižol in sadje. Vse te priidelke bodo zbirale podeželske šole. Posameznim darovalcem bo n. pr. 5 kg krompirja ali 1 zeljnata glava breme, ki ga skoraj ne bodo občutili, zbrani priidelki pa bodo vendar naši podeželski mladini omogočali boljši in telesni razvoj. Zato dajmo vsem organizacijam (AFZ, SZDL, ZB, RKS, prosvet.

Tovariš Tito je govoril na proslavi 10-letnice VIII. dalmatinskega korpusa v Splitu pred 200 tisoč ljudmi

Nad 200.000 ljudi iz vseh krajev svobodoljubne Dalmacije se je zbralo v nedeljo v Splitu, kjer je na veličastni proslavi 10-letnice VIII. dalmatinskega korpusa govoril predsednik republike tovarš Tito. Ko so ga stotisočglave množice več minut brez prenehanja pozdravljale, je tovarš Tito čestital ljudstvu Dalmacije in VIII. korpusu k zgodovinski obletnici. V daljšem govoru, posvečenem problemu Trsta, je tovarš Tito med drugim poudaril našo željo, da se tržaško vprašanje radikalno uredi, da se v tem delu sveta zagotovi mir in pogoji za miren razvoj in spoštovanje med Jugoslavijo in Italijo. Ne bomo pa dovolili, da bi se z interesi naše države kdorkoli igraval. Nikomur ne grozimo je dejal maršal Tito, smo pa budni! Ko je govoril o naših odnosih z

vzhodnimi državami, je tovarš Tito poudaril, da se v odnosih s Sovjetsko zvezo in njenimi sateliti ni v bistvu nič spremenilo. »Smelo nadaljujemo našo pot v izgradnji socializma,« je nadaljeval tovarš Tito, ko je govoril o jesenskih volitvah. »Prišli smo že do take stopnje, da lahko še bolj razširimo in poglobimo demokratične principe socialistične države. Zelim, da bo naše ljudstvo na teh volitvah reklo svojo besedo, da bo izvolilo tiste ljudi, ki so se v najtežjih časih pokazali kot dostojni sinovi svojega naroda in ki znajo šteti koristi ljudstva, da bo naše ljudstvo s tem varovalo svoje pridobitve ter lahko še naprej mirno gradilo svojo srečnejšo in boljso bodočnost.«

...Tovariši in tovarišice!

Svet danes že pozna našo državo, spoznal je duha, ki preveva naše ljudi, pozna misel naših ljudi, ve, da je to ponosen narod, da je ta narod strašno trpel, da je prenesel nadčloveške napore. Danes imamo mnogo prijateljev v svetu. Prizadevali si bomo, da te prijatelje nikoli ne izgubimo. Sodelovali bomo z vsakomer, ki misli pošteno, in to, da bi ohranili mir in mirno sodelovanje. Na strani tistih smo, ki so proti novim vojnarn, proti napadu in napadalcem. Mi smo na strani naprednega človeštva in ne glede na težave vam povem: Dokler bo preveval naš narod duh, kakor jih preveva danes, — in jaz verjamem, da temu ne bo konca, — ga ne bo zlomila nobena sila...

Maršal TITO, 14. sept. 1952 v Dolenjskih Toplicah

„Hiti, brigada petnaista...“

V teh dneh, ko se Metlika in vsa Bela krajina pripravljata na svečano proslavo desetletnice ustanovitve Belokranjske udarne brigade, je razumljivo, da metliškimi partizanskim borcem besede kar same nanesejo na tiste dni, ko se je po italijanski kapitulaciji iz vse večjega dotoka borcev v belokranjske bataljone osnovala njihova brigada.

Toda preden je bila brigada formirana, je bilo v osvobodjeni Metliki mnogo burnega, razgibanega življenja. Če se te dni bivši metliški borci kjerkoli snidejo, potem jim beseda teče o italijanski kapitulaciji, o velikem plenu tistih dni, o tedanjih borcih in podobnem. Kako tudi ne bi govorili o tem, ko pa je tu še prvi komandant mesta Metlike Pavel Pavlovič, ko so tu Jerina, Orlić, brata Koželja,

Molek, Dolter, Hočevnar, Škerlj in še vrsta drugih! In tu so skulturniki Mihelčič, Zupanec, Tancik, Slobodnik... In kar čudno je, da je v takih pogovorih vse težko in hudo pozabljeno in da se iz vsega kar sveti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v nešteti bojih dala 15. brigada. Ni si zaman priborila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsto bojev je bila iz meseca v mesec. Če tisoč mrtvih borcev in ranjenikov toliko ranjenih je težak davek, ki ga je Belokranjska brigada dala domovini, preden je z ostalimi brigadami osvobodila tudi našo belo Ljubljano.

Zato se Metličani te dni marsičesa spominjajo in beseda se jim najraje ustavi v dneh, ko so Italijani z belimi in cigani vred bežali iz Metlike, pa jih je Jovič na kolesu pri Bračliki kar sam prestregel in jim iztrgal prvo brzostranko. Marsikdo je takrat prišel veselo prazniči zapuščen italijanska skladišča in bunkerje, vendar je bila takoj vzpostavljena ljudska oblast. Na blokih so bile formirane straže in komanda mesta je že 11. septembra odredila mobilizacijo vseh moških od 16. do 50. leta. Sličen poziv je takrat izdal tudi aktivni metliški bataljon vsem tovaršim, ki so bili tiste dni odsotni iz bataljona.

V mestu je vzel vso oblast v roke Mestni odbor OF, katerega sekretar je postal Julij Kopinič. Ta odbor je izdal vrsto naredb in želji, da se življenje v mestu čimprej normalizira. Tako so bile spet odprte vse trgovine, gostilne in drugi.

Na ročniki, ne pozabite!

Današnji številki smo priložili poštno polnično naročnikom v okraju Kočevje, Črnomelj (razen mesta Črnomelj), s področja bivšega okraja Trebnje in naročnikom v občinah Zameško ter Hri. Prosimo jih, da poravnajo zaostalo naročnino. Znesek zaostanka smo jim pripisali pod naslov na 1. strani lista.

Ne zamudite ugodnosti brezplačnega nezdodnega zavarovanja! Vsi naročniki s poravnano naročnino bodo sodelovali v velikem novoletnem nagradnem žrebanju, na kar že danes opozarjamo vse zamudnike.

Uprava Dolenjskega lista

Delovno ljudstvo partizanske Bele krajine

POZDRAVLJA

XV. slovensko narodnoosvobodilno udarno brigado

Cestitam borcem in oficirjem XV. SNOUB ob njeni 10. obletnici ustanovitve ter se hkrati z njimi klanjamo spominu vseh, ki so za svobodo žrtvovali svoja življenja.

Okrajni ljudski odbor Črnomelj — Okrajni komite ZKS Črnomelj — Okrajni odbori SZDL, Zveze borcev in LMS v Črnomlju — Ljudski odbor mestne občine Črnomelj — »ZORA« — »BELSAD« — Železnicarji — Gradbeno podjetje — Zadržno trgovsko podjetje — Okrajna zadrzna zveza Črnomelj

Od tedna do tedna

Italijanska vlada je znova dokazala, da ne želi sporazumne rešitve tržaškega vprašanja in da se noče odreči v odnosu do Jugoslavije napadalne politike rožljanja z orožjem. Italijanske vojske enote še vedno izvajajo na naši meji, predsednik vlade Pella pa je v svojem nedeljskem govoru ponovil zahtevo po takojšnjem plebiscitu na tržaškem ozemlju, čeprav ve, da je plebiscit v sedanjih razmerah za Jugoslavijo popolnoma nesprejemljiv. Tov. Tito je še isti dan na zborovanju v Splitu znova opredelil naše stališče do plebiscita, ki bi po več kot tridesetih letih nasilnega poitaljančevanja Trsta z okolico pomenil le priznanje nasilja fašističnega okupatorja. Najprej je treba popraviti krivice, potem je šele mogoče govoriti o demokratični samoodlobi prebivalstva. Naš maršal je opozoril tudi tiste kroge na Zahodu, ki dajejo po tuho italijanskim imperialistom, da delajo račun brez krčmarja in hkrati škodujejo miru v svetu, za katerega je Jugoslavija toliko prispevala. Ponovil je še enkrat, da je v sedanjih razmerah internacionalizacija Trsta edina rešitev in da Jugoslavija nima več namena nicesar predlagati, dokler tudi Italija ne pokaže dobre volje.

V torek se je v New Yorku zbrala na svoje VIII. redno zasedanje Generalna skupščina OZN. To je prvo redno zasedanje po prenehanju sovražnosti na Koreji in njegova naloga bo ugotoviti, ali prvi uspeh k pomirjenju, pripomoči k težavnemu koraku od premirja k miru. Korejsko vprašanje, čeprav ni neposredno predvideno na dnevnem redu, saj je prepuščeno politični konferenci držav, ki so se tam bojevale, bo nedvomno

eno poglavitnih vprašanj tega zasedanja. Generalna skupščina, ki bo nadzorovala delo te konference, bo morala najprej odstraniti težave, ki so se pojavile ob samem sklicanju konference. Iz Pekinga je namreč v nedeljo prišel odgovor na predlog Združenih narodov o državih, ki se naj udeležijo konference. Znano je, da je bil predlog Združenih narodov priklonen na pritisk ZDA tako, da predvideva le udeležbo držav, ki so se vojskovale na Koreji in Sovjetske zveze, odklanja pa udeležbo drugih zainteresiranih nevtarlnih držav, zlasti Indije, ki ima znatne zasluge za korejsko premirje. Taka konferenca bi namesto mirovnega zbora Združenih narodov bila le pogajanje dveh sovražnih vojskujočih se strank. Kitajska in Severna Koreja pa sedaj zahtevata, da se naj konferenca udeleži še vrsta nevtarlnih držav in tudi da naj razpravlja o vseh odprtih vprašanjih Daljnega Vzhoda. V tem smislu je kitajska vlada zahtevala, da naj bosta Kitajska in Severna Koreja povabljeni na sedanje zasedanje Generalne skupščine k diskusiji o razširitvi udeležbe na politični konferenci. Zahodne sile še niso uradno zavzele stališča do kitajskega predloga, vendar po udarjajo, da je v bistvu enak nedavnim zahtevam Višinskga, ki so jih že bile odklonile. Skoraj gotovo pa se bodo ZDA odločno uprle povabilu Kitajske in Severni Koreji, da naj pridejo na zasedanje. Amerika prav tako odklanja vsako diskusijo o sprejemu LR Kitajske za članca OZN namesto propadle Cankajskove vlad, kar je postalo znova pereče po korejskem premirju.

njimi tudi bivši interniranci iz italijanskih taborišč in Primorci. Vse te so napotili proti Suhorju, kjer so se formalni bataljoni in kamor so odvažali tudi zaplenjeno italijansko orožje, je municejo in drugo vojaško opremo.

Na Suhorju je bil takrat center Vzhodno-dolenjskega odreda, ki je združeval Belokranjski, Gorjanski in tako imenovani Semski bataljon, katerim se je v tistih dneh pridružil še novoustanovljeni 4. bataljon, ki je imel več minometov in druge težke orožja. Iz vseh teh štirih bataljonov je bila 28. septembra namesto prejšnjega Vzhodno - dolenjskega odreda formirana nova brigada, ki je dobila zaporedno številko 15 in se je pričela nazivati Belokranjska. Njen prvi komandant je bil Zigor-Vasja, prvi komisar pa Niko Silih-Nikič.

Iz Metlike se je torej pričela zmagovita pot 15. Belokranjske brigade. Njeni borci so doživeli ognjeni krst pri Sv. Ani nad Karlovcem v borbi z Nemci in ustaši, potem pa se je brigada premaknila v Kordun, od tam spet v Belo krajino, se nato pri Netretiču spopadla z ustaši, se borila po Kočevskem, se tolkla z nemškimi okupatorji in domačimi izdajalci pri Velikih Laščah, pri Kopanju, v Zdenški vasi, na Catežu, Primskovem in Javorovici in v okolici Grosuplje... Nato spet vidimo brigado pod Gorjanci, pa na Sušicah, pri Ruperju vrhu, gledamo jo, ko napada Sent Jernej in Novo mesto, pomaga drugim brigadam rusiti Stampetov most, vidimo jo, kako v renehnih bojih in praskah prekrizari vso Suho krajino, pride na Kočevsko, nato pa je spet na Dolenjskem in drugod — vedno na straži, v zasedah in borbah! — dokler ob svobodi zmagovito ne vkoraka v Ljubljano.

Brigada pa, kot rečeno, ni združevala samo Belokranjcev. Vanjo so bili vključeni tudi Dolenjci, borci s Stajerske, Gorjanske in zlasti iz Primorske. Zato je prav, da se ob desetletnici njene ustanovitve zgrnejo v Metliko vsi njeni borci in prijatelji, da obude spomine na junake boje in se hkrati skupaj poklonijo spominu številnih padlih tovarišev, na katerih kosteh je zgrajena svoboda vseh naših narodov.

Zagrebski velesejem

Za velesejem v Zagrebu daje Avto-promet Novo mesto popust na redni progi Novo mesto — Zagreb. Povratna karta stane 440 din. Avtobus obratuje vsak dan.

IZ NAŠIH KRAJEV

Novo mesto je pozdravilo 10-letnico svoje prve osvoboditve

S slavnostno akademijo v Domu ljudske prosvete je v soboto 12. septembra zvečer proslavilo Novo mesto deseto obletnico svoje prve osvoboditve. 9. septembra 1943 so Rajonski komite Partije, odbor OF in Narodna zaščita sredi še vedno oboroženih Italijanov v novo-mestnem Rotovžu prevzeli oblast v svoje roke. Osmateno in na smrt preplavljeni Italijani so s svojimi podreptniki vred zapustili Novo mesto, ki je sprejelo osvoboditelje — partizane s cvetjem in prešerno pesmijo.

Ljudski poslanec in nosilec spomenice leta 1941 tov. Avgust Jazbinšek. Z recitacijo, nastopom pevskega zbora SKUD »Dusan Jerebe in točkami orkestra je bil spored zaključen. V nedeljo dopoldne je priredila godba novomeške garnizije JLA pod vodstvom kapelnika Tomaža Zajca promenalni koncert na Titovem trgu.

Mestna hranilnica v Novem mestu spet posluje

S sklepom Ljudskega odbora mestne občine Novo mesto je bila pred kratkim ustanovljena Mestna hranilnica, ki je z 10. septembrom začela poslovati v spodnjih prostorih bivše Bergmanove lekarne na Glavnem

Straža na dan občinskega praznika

Na svoj prvi občinski praznik so se vasi občine Straža lepo pripravile. V vseh občinah postavili mlaje. 12. IX. zvečer je bila zadržana dvorana v Straži nabito polna. Igralci so se predstavili s dvema enodejanskama, ženski pevski zbor delavskega prosvetnega društva »Svoboda« pa je zapel več pesmi.

Na praznik se je zbralo že v dopoldanskih urah okrog 400 ljudi.

Na slavnostnem prostoru. O pomenu občinskega praznika, o težkih medvojnih dneh in o naši borbi za socializem so govorili v imenu organizacije ZB Franc Aš, v imenu občine predsednik občinskega odbora Albin Stok, Jazbinšek August-Ilko, nekdanji sekretar Partije za toplotsko področje, in Niko Šilih, ljudski poslanec, ki so ga zborovalci toplotno pozdravili.

Na slavnostnem prostoru je zapel nekaj pesmi moški pevski zbor, popoldne pa je bil telovadni nastop Partizana.

Medvedi v okolici Dol. Toplice

Pred dnevi so ljudje opazili rjavega kosmatinca v sadovnjaku Ignaca Poglajera na Riglju. Medved si je privoščil sladkih češpelj, ki so letos bogato obrodile. Polomil je precej vej, ko se je gostil s sadjem. Tudi v neposredni bližini Toplice, na Cvinjerju, so videli medvedko z mladičem, ki se brezskrbno sprehaja. Precej je opaziti tudi srnjadi, ki prihaja prav do vasi. G. D.

Iz Predgrada ob Kolpi

Alojz Muhič se je peljal s svojim motornim kolesom iz Predgrada proti Dolu. Že v Dolu se mu je bencin v motorju užgal in mu je motorno kolo zgorelo, a sam se je rešil opeklin. S. J.

23. september — občinski praznik Trške gore

Kdo izmed Dolenjcev ne pozna vinorodne Trške gore? Tudi tu in v okoljskih vaseh se je že leta 1941 oglašala partizanska puška, v vseh vaseh pa najdemo že v prvem letu naše revolucije aktiviste in borce. Vseposod so se sestajali. Največ v Zagradu, v Beceletovi domačiji in v prirodi jami sredi malega gozdiča. 23. septembra se je vlekla nad Starim gradom gosta megla. Italijanska divizija »Ardeci« kravate je pomikala s Trške gore in Grčevja k Otočcu. Jutranjo tišino so presekali raketni rafali strojin — Italijani so napadli Beceletovo jama, ki jo je pokazal fašistom domačin — izdajalec. Komunist Gregorčič je ustrelil za njim, ko je zbežal izdajalec iz jame, zadel pa je italijanskega oficirja. Na Pungtru pri Starem gradu so zato fašisti ustrelili 12 talcev, jama pa se čedalje bolj obstreljevali. Kos, Gregorčič in Sasovic so nato odšli iz jame, naslednji dan pa, ko so začeli

fašisti metati v jama plinske bombe, si je v njej sam končal življenje Vinko Paderski-Batreja, narodni heroj. V gozdiču blizu Otočca so Italijani naslednji dan ustrelili gorje tri tovariše in tereni Merj Beceletovo in Fani Virantovo.

Beceletova domačija je bila požgana: oče, mati, sin in hčerka so dali življenja za svobodo domovine. Ziva sta ostala sin Franc in hčerka Slavka, borka iz leta 1941. — Letos bo Otočec prvikrat praznoval svoj občinski praznik. Na predvečer praznika, 22. septembra, bo Otočec ozvočen, imeli bodo kino predstavo, na višinah pa bodo zagoreli kresovi. V sredo, 23. septembra bodo odkrili spominsko ploščo ter se z dopoldanskim in popoldanskim prireditvijo spomnili težkih let, žrtve in zmage. Otočec vabi, da ga obiščete in skupno z občani proslavite prvi občinski praznik Trške gore.

POJANSKI LOVCI SO UPLENILI VOLKA IN DIVJEGA PRAŠČA

Kot v večini predelih Dolenjske, tako delajo tudi v Poljanah do oni ob Kolpi divje svinje veliko škodo. Dasiravno vsa škoda na poljskih pridelkih ni ocenjena, je samo že ugotovljena škoda znašala do konca avgusta okrog 60.000 din. Tudi volčevci se v manjšem številu pojavljajo v lovišču, kjer delajo veliko škodo zlasti srnjadi, pa tudi kakšna ovca ali domača pes sta večkrat na njihovem »jedilnem listu«.

Okrajni ljudski odbor v Crnomlju je sprito vedno večje škodo odločil obvezne pogone za lovske družine v okraju in to najmanj vsaki 14 dni. Ne glede na to odločbo je lovska družina Stari trg podvela ukrepe, da se škoda če že ne prepreči, pa vsaj zmanjša. Posamezni lovci stražijo, cele noči polja in prepanjajo divje svinje, dve ne-

delji zaporedoma, to je 30. avgusta in 6. septembra pa je organizirala družina skupen pogon na škodljivca divjad. Oba pogona sta bila uspešna. Pri prvem je 30. avgusta padel star volk, težak nad 50 kg, drugi pa je obstreljen ušel. Volk je porj tajnik občinskega ljudskega odbora Predgrad tovariš Drago Aupič, drugega volka, pa je obstrelil tajnik lovske družine tovariš Marko Režek. Ustreljeni volk je imel v želodcu ostanke odrasle svinje. Pri drugem pogonu 6. septembra je padel okrog 150 kg težak merjasec. Podri ga je član družine tov. Križman. Prav bi bilo, da bi se tudi kmetovalci odzvali pozivu občinskega ljudskega odbora ter se udeležili skupnega pogona na škodljivca divjad, saj je znižanje števila te divjadi predvsem v njihovem interesu.

Mali oglasi

PISALNI STROJ, pisarniški format, Remington, ugodno na prodaj. Nastov v upravi Dolenjskega lista v Novem mestu.

STISKALNICO ZA SADIJE, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam ali zamenjam za suha bukova drva. Prodajam tudi vse sestavne dele za sadni mlin. Na ogled v Novem mestu, naslov v upravi Dol. lista.

IZGUBLJENO ROČNO URO lahko dobi lastnik nazaj v upravi »Dolenjskega lista«.

PRODAM dobro ohranjeni želatinski gostilniški štedilnik. Naslov v upravi lista.

NALIVNO PERO izgubljeno. Najditelj naj ga odda na upravi lista.

PREKLIC

Podpisani Lenarčič Ludvik iz Ponikev, občinski ljudski odbor v Gornjo-Dravski, preklicujem neresnične stvari, ki sem jih izrekel dne 31. VIII. 1953 tovarišu Alojzu Ožaku iz Ponikev. Stev. 17.

OBVESTILO

Avtobus z odhodom ob 18. uri iz Novega mesta za Smarješke Toplice in z odhodom ob 21. uri iz Smarjeških Toplic za Novo mesto, od dneva objave ne obračunje več.

Aviopromet, Novo mesto

Ste se že prepričali, da smo znižali cene manufakturnih in prehrani? Opozarjamo na bogato zalogo zimskih obutve. Cene nizke!

KRAJEVNA TRGOVINA ŽUŽEMBERK

POEDINSKO PRVEN TVO DOLENJSKE V ATLETIKI ZA LETO 1953

Kočeški Partizan je 12. in 13. septembra organiziral na svojem lepo urejenem stadionu ob Rini prvi atletski prvenstvo Dolenjske. Nastopilo je 40 atletov domačinov. 17 iz Crnomlja in 10 iz Novega mesta. Prireditelj, glavni sodnik in predsednik Atletike zveze Slovenije Bogo Premelj in sekretar Zoran Nepradnik.

ZVEZNA ODBOJKARSKA LIGA

TVD Partizan (Novo mesto) : SD Zelenčar (Ljubljana) 3:2 (12:15, 15:11, 15:12, 9:15, 15:11)

Nedeljska tekma dveh enakovrednih nasprotnikov se je začela ugodno končala. Vse je kazalo, da bo mogel radi bolezni nastopiti Dolenec, vendar se je proti koncu prvega niza odločil, da kljub bolečinam v desnem kolenu poseže v borbo za zmago. Za točko. Njegov vstop v igro je na ostale igralce ugodno vplival. Čeprav s skrajnimi napori, je Luka neiskajar odločno posegel v dogodke na igrišču, proti koncu igre pa je zagral tako, kot bi ne bil nobenih bolečin. Zelenčar tudi ni bil kompleten, saj sta manjkala reprezentant Antokolović in Garbaldi, ki je poškodovan.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: Partizan: Pučko, Dolenc, Lapajne, Sonc, Medić, Simić, Šodek, Zelenčar: Meršar, Ferencija, Minič, Poštudan, Sivka, Stela, Kogovšek. To nad vse živahno in napeto tekmo je opazovalo kakih 150 gledalcev, ki so se ob poslednjem sodniškem vrisku globoko odahali. Sodnik Podberek iz Ljubljane je svojo nalogo opravil odlično.

Prihodnjo nedeljo igra Partizan v Zagrebu z Lokomotivo in Mladostjo. To bo najlepša preizkušnja za Novomeščane, vendar upamo da bodo tudi iz teh srečanj prinesli nekaj točk.

REPUBLICKA ODBOJKARSKA LIGA

TVD Partizan (Novo mesto) : SD Papirničar (Vevče) 3:0 (15:0, 15:1, 15:8)

Domače odbojkarice so imele ves čas iniciativo v svojih rokah. V prvem nizu niso niti niso nasprotnicam dovolile, da bi iz obeh rešile več kot eno točko. Nasprotnice so igralce popolnoma brez volje in si niso nič prizadevale, da bi vsaj delno spreminile tok igre.

REPUBLIKA ODBOJKARSKA LIGA

TVD Partizan (Novo mesto) : SD Papirničar (Vevče) 3:0 (15:0, 15:1, 15:8)

Domače odbojkarice so imele ves čas iniciativo v svojih rokah. V prvem nizu niso niti niso nasprotnicam dovolile, da bi iz obeh rešile več kot eno točko. Nasprotnice so igralce popolnoma brez volje in si niso nič prizadevale, da bi vsaj delno spreminile tok igre.

Kot celota so Novomeščanke dale lepo in koristno igro, bodisi v polju, bodisi na mreži, kjer se vedno prednisti Knačičeva vendar se ji v zadnjem približju tu di Finkova, Smalčeva in Robarjeva. K zmagi so dalje po svoje prispevale še Ostankova, Kegljevičeva in Milejeva.

Tekmo je sodil Romih.

TELOVADBA NOVI VODNIKI TELESNE VZGOJE

Okrajni Odbor Partizana v Novem mestu je organiziral osmrednjo tekmo za vodnike telesne vzgoje podočinskih društev. Tekmo je ponedeljek so tečajniki položili zaključne izpite z zadovoljivim uspehom, od tega 5 z dobro, 3 pa z zadostno oceno. Najboljši ocen ni bil iz razloga, ker je komisijska ocenjevala kar najboljši strogo kljub temu, da so bili tečajniki prav za prav začetniki. Društva v Smetu, Crnomlju, Zelenčarju in Otočcu so se temi novimi predniki pridobila nekaj prepotrebne vodniške kadra.

Kaj pa ostala društva? Če pomislimo, da se je izmed 22 prijavljenih tečajnikov udeležilo tekme, je to potem moramo priti do zaključka, da društva s svoje strani le niso pokrenila vsega, da bi bila udeležba na tekmi večja. Morda drži tudi to, da podjetja odklanjajo dopuste za udeležence.

Sahovski turnir tretjekategorikov

V četrtek 10. septembra se je v Novem mestu začel turnir tretjekategorikov za dosego druge kategorije. Do sedaj sta imela drugo kategorijo le Sila Mitja in dr. Golež, kar je za Novo mesto vsakekar premalo. Na dvoboju SK »Stojan Pucek« Kranj, o katerem smo že poročali, so Novomeščani dosegli lep uspeh. Ob tej priliki je ljubljanski mojster Preinfalk izjavil, da Novomeščani po igri nikakor ne zaostajajo za Kranjčani, čeprav zaostajajo po kategorijah (6 Kranjčanov je bilo

NOGOMET PRVENSTVO LNP

TVD Partizan (Novo mesto) : SD Borovnica (Borovnica) 6:3 (3:2)

Današnja tekma sama je nudila mestoma slab nogomet in je bilo le na momente nekaj dobrih potez. Borovnica je nastopila celo s samo 10 igralci, izmed katerih je najbolj usajalo levo krilo. Partizan klub zmagal in številnim danim golom ni zadovoljil. Zaradi dolgega odbojkarkega sporeda na Lokli se je na Stadionu nabralo le nekaj desetnih gledalcev. V nedeljo potuje Partizan v Vevče, kjer na čaka teška tekma s tamkajšnjim Papirničarjem.

KRONIKA NESREC

Rupert vrh. Ob premiku drobilca v kamnolomu je zlomilo levo nogo delavcu Mihi Hudovcu.

Male Poljane pri Skočjanu

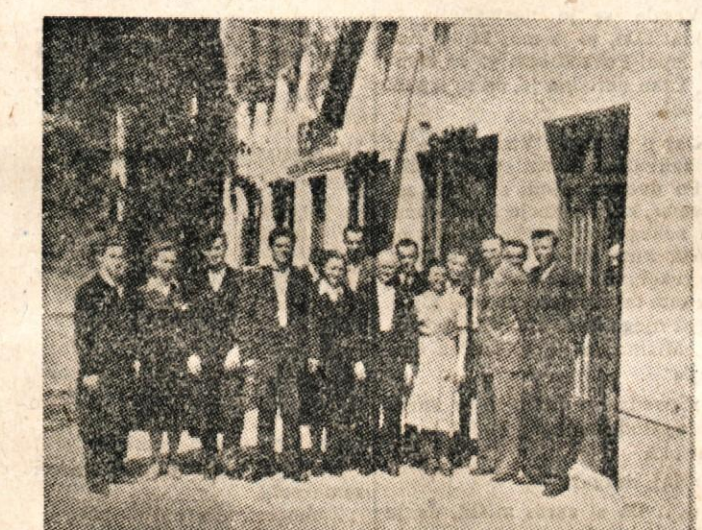
Jero Zganjar je na poti proti cerkvi podrla kolesarja in ji zlomila levo roko.

DOBRO PLAČAMO

vezane letnike ali številke kompletnih letnikov

DOLENJSKIH NOVIC

Uredništvo Dolenjskega lista

Gradbeni odbor in osebje trgovine pred novim združnim domom v Brusnicah na dan otvoritve

U streljeni in pobiti Novomeščani v letih 1941-1945

BURGER STANISLAVA, 22 let, zasebnik, Ragovska 10, ustreljena 10. III. 1944. — CUKJATI ZOFIJA, 25 let, gosposinja, ustreljena na Marofu 5. XII. 1943. (Doma iz Ljubljane). — DRAGMAN JOZE, 20 let, sin pos., Seidlova, ustreljen 21. X. 1943. — ERAT ANTON, 24 let, miz. pom., Prešernova 6, ustreljen 17. VIII. 1944. — ERSTE JANEZ, 36 let, delavec, Vrhovčeva 10, ustreljen 21. X. 1943. — FINK RUDOLF, 31 let, krosnjar, Irča vas 14, umrl v internaciji 25. XI. 1942. — FIR ANTON, 30 let, trg., Irča vas 45, ubit na Hudem 2. V. 1944. — GOLOB TOMISLAV, 6 let, Zabaj vas 44, ponesrečen z nastavljenim bombom 11. III. 1945. — IVACIC JOZE, 37 let, železničar, Ljubljanska 38, umrl v internaciji v Buchenwaldu marca 1945. — JAKOPEC KAREL, 40 let, učit., St. Peter, ustreljen 18. XII. 1943. — JAKOPIN MAKŠ, 18 let,

kroj. vaj., Zabaj vas, ustreljen 21. XII. 1943. — JERIC ALOJZ, 35 let, pos. sin, Resa pri Skočjanu, ustreljen 21. X. 1943. — JERMAN MARTIN, 21 let, pos. sin, Ločna, ustreljen decembra 1943. — JERMAN FRANCISKA, 18 let, pos. hči, Irča vas 26, ustreljena 13. XI. 1943. — JESSENKO ANTON, 31 let, sodni priprav., Kapušinski trg, ustreljen 1944. — JOVANOVIČ MILAN, prof. Prešernova, 1943. — KASTELIC JOZE, 19 let, železn. Ločenska 6, ubit od mine pri Gradcu 23. V. 1943. — KASTELIC FRANC, 52 let, gostilničar, Bršljin, ustreljen 21. X. 1943. — KASTELIC DRAGA, 24 let, hči gost., Bršljin, ustreljena 21. X. 1943. — KASTELIC JOZICA, 22 let, hči gost., Bršljin, ustreljena 21. X. 1943. — KASTELIC DANICA, 18 let, hči gost., Bršljin, ustreljena 21. X. 1943. — KUMER FRANC, 29 let, iz Dol. Kamenc, ustreljen 21. X. 1943. —

KLEMENCIC FRANC, 39 let, orožnik, Krekova, ustreljen 21. X. 1943. — KNAFELJC ANTON, 28 let, krojač, Kandija, ustreljen 5. XII. 1943. — KNAJTER ANTE, 29 let, zasebnik, Sukljeva 3, ustreljen 5. XII. 1943. — KRAUT JELKA, 24 let, gosp., Ragovo (Graben), v Nemčiji ubita pri bombardiranju 15. III. 1945. — MEDVEDSEK LJUBO, 23 let, visokolesar, Zabaj vas 4, umrl na posledicah ital. zapore 26. XI. 1946. — MEHLE JOSIP, 60 let, kurjač, Jurja ul. 2, pri bombardiranju vlaka na ranah umrl 14. II. 1945. — MEZNARŠIČ FRANC, 28 let, Jurja ul. 8, ustreljen na Gorenjskem 23. X. 1943. — MURN RUDOLF, 46 let, trg., Sukljeva 7, umrl v preganstvu Teranova 1945. — NOVAK VAK FRANC, 73 let, tesar, Zabaj vas 32, ustreljen 21. X. 1943. — OKORN FRANC, 44 let, orož., Krekova, ustreljen 21. X.

1943. — OSREDEK JOZE, 19 let, Dobruška vas, ustreljen 21. X. 1943. — PECAR STANKO, 45 let, odvetnik, Glavni trg 21, umrl v internaciji v Auschwitzu 28. XII. 1943. — PECE ZORA, kuharica, Bršljin, ubita od Bege 28. XII. 1943. — PERSE ALOJZ, 25 let, pos. sin, Zbure, ustreljen 28. XII. 1943. — PETRIC JOZE, 47 let, kovac, Muhaber, ustreljen 28. XII. 1943. — PINTAR SLAVKO, 39 let, mesar, Vrhovčeva 11, ustreljen na Trški gori 18. II. 1944. — POVH SONJA, 18 let, tovar. hči, Ljubljanska, umrla v Beli krajini. — PUNGERCAR JOZE, 46 let, vlakovodja, Režkova 31, žrtve mine pri Gradcu 23. V. 1943. — PLESKOVIC ANA, 30 let, šivilja, Bršljin 4, ustreljena 28. XII. 1943. — PREZELJ MILKA, 19 let, ključ. hči, Florjanova, ubita od Bege na Dobravi pri Gor. Kamencu 1943. — RADOVAN MARTIN, 49 let, orožnik, Breg, umrl v italijanski internaciji 1942. — REGINA JOZEF, 39 let, ustreljen 21. X. 1943. (Iz Vinje vasi pri Podgradu). — RIFELJ MARIJA, 47 let, gosp.

pom., Mala Bučna vas 9, ubita od granate 11. XI. 1943. — ROMIH ROBERT, 62 let, železn. v pok., Breg 9, ustreljen 21. X. 1943. — SAJE JOZEF, 50 let, mesar, Bršljin 17, padel kot terecne oktobra 1943. — SUHI MARJAN, 16 let, dijak, Strleška 4, umrl v internaciji v Padovi 21. VI. 1943. — SPENDAL FRANC, 74 let, železn. v pok., Ljubljanska 1, ustreljen 23. XI. 1943. — STEFISNIK STANKA, 33 let, uradnica, Prešernova, obesena v jetniščnici 7. XII. 1944. — SISKAL FRANC, 40 let, tesar, Dol. Straža, ustreljen 21. X. 1943. — TURK IVAN, 31 let, železn. kurjač, Vrhovčeva 3, eksplozija mine pri Mirni — 13. VIII. 1943. — TURK JOZE, 34 let, iz Zajčjege vrha, ustreljen 21. X. 1943. — TURK IVAN, 47 let, RIJA, 44 let, šivilja, Sokolska 3, ustreljena na Trški gori 18. II. 1943. — MUHABER, ustreljen 28. XII. 1943. — UMELK FRANC, 38 let, tesar, pom., iz Pišec, ustreljen 21. X. 1943.

VALANTIC ALOJZ, 56 let, deshečeva 7, ubit od Nemcev soboliskar, Prešernova, umorjen od Bege 23. XII. 1943. — VALANTIC ALOJZ, 14 let, dijak, Prešernova, umorjen od Bege 23. XII. 1943. — VALANTIC MARIJA, 52 let, gospodinja, Prešernova, umorjena od Bege 23. XII. 1943. — VALANTIC ALMA, 23 let, soboliskarica, Prešernova, umorjena od Bege 23. XII. 1943. — VEBER FRANC, 30 let, zavar. uradn., Gerdešičeva, obesen v jetniščnici 9. II. 1945. — VENE RUDOLF, 35 let, čevljar, iz Bučke, najden na jezu 12. II. 1943. — VUKSINIC MARIJA, 52 let, sopr. kat. arhiv., Vrhovčeva 11, ustreljena 4. XII. 1943. — ZIDAR MARIJA, 7 let, Smolenja vas, ponesrečila od ročne bombe marca 1945.

ZUPAN STANKO, 21 let, dijak, Seidlova 12, v Novem mestu 21. X. 1943. — ZIBERNA VLADIMIR, 39 let, stavebnik, Seidlova 10, ustreljen v St. Petru 23. X. 1943. — OBREZ IVAN, 44 let, gostilničar, Ljubljanska cesta št. 23, v Bršljinu ustreljen 23. X. 1943. — SMAJDEK MARTIN, 19 let, trg. sotr., Gerdešičeva 7, ubit od Nemcev 21. X. 1943. — VRANČIC MIRAN, 22 let, sluš. višje tehn. šole, Novo mesto, smaknuta v Suhi krajini 9. IV. 1945. — LAPAJNE ZLATKO, 20 let, abiturient, Križatijska, na Brodu 23. XI. 1943. — Dr. SAJE VLADIMIR, 28 let, zdravnik, Pughjeva, ubit od avij. izstrelka 13. IX. 1943. — SEDAJ HELENA, 23 let, uradnica, Prostijška, ubita od Bege marca 1944. — SPLIHAL PAVEL, 37 let, trg. sort., ustreljen od Nemcev 5. VI. 1944. — HACIN ALOJZ, 24 let, pek, Sukljeva 7, obesen v Novem mestu 30. XII. 1943. — JERIC FRANC, 26 let, kraj. pom., pogrešan. — FINK IVAN, 28 let, kraj. pom., Gotna vas, ubit na Marofu 15. XI. 1943. — HOCEVAR JOZE, 32 let, delavec, Zabaj vas 21, St. Peter 21. X. 1943. — CAMPA ANTON, 47 let, kurjač, Cegelnica 26, prečena 24. II. 1944. — KIRN TIHOMIL, 28 let, železničar, Novo mesto, v Hamburgu ubit od bombe 31. XII. 1944. — PERROZZI ALBINA, 23 let, gosp. pom., Cegelnica, 28. XII. 1943.

